

LUONTOPANEELIN LAUSUNTO KOSKIEN LUONNOSTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI SÄHKÖISEN LIIKENTEE, BIOKAASUN JA UUSIUTUVAN VEDYN LIIKENNEKÄYTÖN INFRASTRUKTUURITUESTA VUOSINA 2022-2025

Ilmastonmuutos on suuri uhka luonnon monimuotoisuudelle ja siksi ilmastonmuutoksen hidastaminen on myös luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen eli luontokadon pysäyttäminen onkin YK:n biodiversiteettisopimuksen, EU:n ja Suomen biodiversiteettistrategioiden sekä Sanna Marinin hallitusohjelman tavoite (EU 2020, CBD 2016, Valtioneuvosto 2012, 2019). Tavoitteen saavuttaminen edellyttää sitoutumista luonnon kokonaisheikentymättömyyteen, joka tarkoittaa, että ekosysteemien tilaa ei heikennetä nykyisestä.

Yhteiskunnan kestävä kehitys mukaan lukien monet ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta välttämättömät toimet voivat kuitenkin aiheuttaa luontohaittoja. Väistämättömien luontohaittojen hyvittäminen luonnolle on välttämätöntä, jotta luontokato saadaan pysäytettyä ja voimme päästä kohti kokonaisheikentymättömyyttä ja jopa paranevaa luonnon tilaa.

Jakeluinfrastruktuurin ja ajoneuvojen käyttövoimien tuotannon tukemisen luontovaikutukset voivat olla moninaisia. Suomen Luontopaneeli nosti vihreää elvytystä käsittelevässä raportissaan muutamia huolia koskien erityisesti biokaasutukseen sopivien biomassojen tuottamisen vaikutuksista. Mikäli biokaasutukseen päätyy runsaasti biomassaa viljelykelpoisilta pelloilta voi biokaasulaitoksen vaikutus olla metsäkatoa lisäävä, jos sen perustaminen johtaa kasvaneeseen pellon raivaukseen. Lisäksi ilmastoystävälliseksi mielletty biokaasu voi saada taakakseen turvemailla viljeltyjen syötteiden ilmastovaikutukset (Ahlvik ym. 2021).

Käyttövoimasta riippumatta infrastruktuurihankkeet voivat viedä maa-alaa luonnolta. Valtion tulisi vaatia omassa ja tukemassaan toiminnassa luonnon kokonaisheikentymättömyyttä. Hyvä infrastruktuurihanke ei saisi lisätä metsäkatoa eikä neitseellisen maa-alueen käyttöönottoa polttoainejakelua varten. Mikäli maankäyttö kuitenkin johtaa metsäkatoon tai maan käyttötarkoituksen muutokseen, tulisi alueen käyttö kompensoida luonnolle esimerkiksi noudattaen luonnonsuojelulain ehdotuksessa mainittuja kompensatioperiaatteita. Lisäksi biokaasuhankkeiden osalta tulee varmistaa, että biokaasujakeet ovat kestäviä ja saatavissa lähialueiden aidoista sivuvirroista tai jätteistä (ks. Ahlvik 2021) ja että kuljetusmatka myös valmiilla kaasulla on mahdollisimman lyhyt. Nämä kriteerit tulisi nostaa asetukseen osaksi tarjouskilpailun pisteytysperusteita.

Viitattu kirjallisuus:

Ahlvik L., Boström C., Bäck J., Herzon, I., Jokimäki J., Kallio, K. P., Ketola T., Kulmala L., Lehtikainen, A., Nieminen T.M., Oksanen E., Pappila M., Pöyry, J., Saarikoski, H., Sinkkonen, A., Sääksjärvi I., ja Janne S. Kotiaho. 2021. Luonnon monimuotoisuus ja vihreä elvytys. Suomen Luontopaneeli. Suomen Luontopaneelin julkaisuja 1.

Euroopan komissio. 2020. EU:n biodiversiteettistrategia vuoteen 2030.

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/eu-biodiversity-strategy-2030_fi

Convention on Biological Diversity (CBD). 2016. Aichi-tavoitteet: <https://www.cbd.int/sp/targets/>

Valtioneuvosto 2012. Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi. Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategiasta vuosiksi 2012–2020. http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Strategia_ja_toimintaohjelma

Valtioneuvosto. 2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 2019.
<https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma>